

NOTODDEN

Heike Speitz

**Evaluering av prosjektet PROFFT
"Program for fransk og tysk i skolen"
Delrapport 1**

Rapport 12/2003
Telemarksforsking-Notodden

<i>Prosjektnavn:</i>	Evaluering av prosjektet PROFFT – ”Program for fransk og tysk i skolen” – Delrapport 1
<i>Rapportnummer:</i>	12/2003
<i>ISBN:</i>	82-7463-107-2
<i>Oppdragsgiver:</i>	UNIVETT
<i>Kontaktperson:</i>	Prosjektleder Jennifer J. Akselsen
<i>Dato:</i>	11.07.03
<i>Prosjektleder:</i>	Forsker Heike Speitz
<i>Medarbeidere:</i>	
<i>Prosjektansvarlig:</i>	Direktør Odd Erik Johansen
<p>TELEMARKSFORSKING-NOTODDEN Senter for pedagogisk forskning og utviklingsarbeid Lærerskoleveien 35, 3679 Notodden</p> <p>Telefon: 35 02 66 99 Faks: 35 02 66 98 E-post: tfn@hit.no Web: www.tfn.no</p> <p>Tiltaksnr.: 966 009 012</p>	

INNHold

1. INNLEDNING	6
1.1 OM PROSJEKTET.....	6
1.2 BAKGRUNN – NASJONAL OG INTERNASJONAL UTVIKLING...6	
1.2.1 Situasjonen for 2. fremmedspråk i Norge.....	6
1.2.2 Utviklingen i Europa / i Europarådet.....	7
2. PROFFT – EVALUERING, KVALITETSSIKRING OG RAPPORTERING.....	9
2.1 OM EVALUERINGSOPPDRAGET – METODE OG DESIGN	9
2.2 PROFFT.....	10
2.2.1 Struktur	10
2.2.2 Prosjektkoordinator.....	11
2.2.3 Involverte aktører	11
2.2.4 Tilleggstiltak	11
2.3 PROSJEKTETS MÅL OG INNHold	12
2.3.1 Samsvar med mål i søknaden.....	12
2.3.2 Balanse mellom faglig og fagdidaktisk innhold.....	13
2.3.3 IKT.....	14
2.4 AKTØRER I UTVIKLINGSFASEN	15
2.4.1 Modulansvarlige.....	15
2.4.2 Faggruppetedere.....	17
2.4.3 Prosjektkoordinator.....	19
2.4.4 IKT- ansvarlig.....	21
3. DRØFTINGER OG PERSPEKTIVER.....	23
4. REFERANSER	26
5. VEDLEGG	27

SAMMENDRAG

Dette er første delrapport om prosjektet PROFFT ("Program for fransk og tysk i skolen"). Rapporten omtaler utviklingsfasen i prosjektet, som begynte høsten 2002. Utprøvingen av de første studiemodulene vil starte opp høsten 2003.

Rapporten setter i tillegg dette prosjektet i en nasjonal og europeisk utdanningspolitisk sammenheng.

Evalueringen viser at de fleste medarbeiderne stiller seg positivt til prosjektet, samtidig som den peker på utfordringene prosjektet har møtt i løpet av utviklingsfasen. Bl.a. gjelder det samarbeid mellom tradisjonelt atskilte miljøer og disipliner, varierende kompetanse mht. fagdidaktisk innhold og varierende kompetanse mht. bruk av IKT, som verktøy generelt og i nettbasert undervisning (initialkompetanse). Evalueringen inkluderer også en drøfting av prosjektets organisering og oppdragsgivers rolle.

Det har vært for tidlig å vurdere innhold og utforming av modulene i studieprogrammene. Dette vil følge, kombinert med de første brukererfaringene, i neste delrapport.

1. INNLEDNING

1.1 OM PROSJEKTET

Etter oppdrag fra Utdannings- og forskningsdepartementet inviterte SOFF (Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning) i april 2002 utvalgte institusjoner til å søke midler for utvikling og utprøving av nasjonale etter- og videreutdanningstilbud i tysk og fransk – med vekt på bruk av IKT. I 2002 skulle det bli tildelt inntil 8 mill. kroner. Følgende institusjoner ble invitert til å søke, fortrinnsvis i samarbeid: Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Agder, Høgskolen i Østfold. I tillegg ble disse institusjonene oppfordret til å utvikle og utprøve tilbudene i et nasjonalt samarbeid med andre institusjoner.

Siden invitasjonen i april 2002 har en lang utviklingsprosess ført til PROFFT prosjektet som det fremstår i dag. Milepæler på veien har vært:

- Et første møte mellom de inviterte miljøene i mai 2002 i Tromsø. På og etter dette møtet ble det samlet forslag til moduler fra de involverte institusjonene. Forslagene var basert på kompetansen hos de enkelte.
- Opprettelse av en selvoppnevnt midlertidig nasjonal styringsgruppe
- Søknad til SOFF sendt 21. juni 2002
- Tildeling av 8.000.000 kr i august 2002
- Nasjonal styringsgruppe oppnevnt i begynnelsen av september
- Første møte i denne gruppen: 18.09.02
- Andre møte i styringsgruppen: 02.10.02, der bl.a. faggruppene for tysk og fransk ble oppnevnt.
- Utvikling og godkjenning av modulene i løpet av våren 2003
- To fagseminar for alle medarbeidere i prosjektet, i januar og mars 2003

Per i dag er det planlagt regionale IKT-workshops for de første modulene som vil starte opp høsten 2003. IKT-plattformen ferdigstilles i løpet av sommeren.

1.2 BAKGRUNN – NASJONAL OG INTERNASJONAL UTVIKLING

1.2.1 *Situasjonen for 2. fremmedspråk i Norge*

Situasjonen for 2. fremmedspråk i norsk skole har vært preget av at faget har vært et valgfag (siden L97 tilvalgsfag) i ungdomsskolen. Et 2. fremmedspråk er obligatorisk innen allmenfaglig studieretning i videregående opplæring, men ikke obligatorisk for å oppnå generell studiekompetanse.

En landsdekkende undersøkelse som ble gjennomført innenfor rammen av det europeiske språkåret 2001 (Speitz/Lindemann 2002) dokumenterte bl.a. følgende om et representativt utvalg av lærere og elever i tysk/fransk:

- De fleste lærerne syntes at faget deres (tysk/fransk) er et interessant og utfordrende fag, men flertallet (65%) var uenig i at tysk/fransk er et fag for alle elever (som definert i L97)
- Nesten alle skolen med ungdomstrinn tilbyr tysk som 2. fremmedspråk, bare under halvparten av skolene tilbyr fransk
- 54% av lærerne i undersøkelsen var 50 år eller eldre
- Undervisningen er til en svært stor grad basert på lærebøker, og arbeidsmetodene er lite variert
- 82% av elevene svarte at de aldri jobbet med internettsider på tysk/fransk

Undersøkelsen viste i tillegg at faget er preget av inkonsistente og motstridende signaler, bl.a. valgfrihet, ikke tellende til opptak på videregående skole, lavt time-tall, men samtidig et fag for alle elever, med ambisiøse mål.

Siden denne undersøkelsen har det kommet en rekke signaler fra myndighetene som kan tyde på en forandring av situasjonen:

I november 2002 inviterte Utdannings- og forskningsdepartementet til et fagseminar om 2. fremmedspråk. Noe tidligere ble midlene til etter- og videreutdanning av tysk- og fransklærere bevilget. Det nyeste initiativet kom fra Kvalitetsutvalget, som foreslo i sin innstilling fra juni 2003 å gjøre et 2. fremmedspråk obligatorisk for alle elever fra første år på ungdomstrinnet.

1.2.2 Utviklingen i Europa / i Europarådet

Norge har en lang tradisjon for samarbeid med Europarådet. Det er derfor viktig i vår sammenheng å ikke se situasjonen i Norge isolert, men å ta utviklingen i Europarådet til etterretning. I tillegg er Norge, gjennom EØS-avtalen, involvert i utvikling av den europeiske utdanningspolitikken. Internasjonalt samarbeid som Norge er involvert i, forventes å ha en viss innflytelse på bl.a. fremmedspråkopplæringen i årene som kommer.

Europarådet har siden begynnelsen av 70-tallet arbeidet aktivt med spørsmål innen europeisk språkpolitikk. Dette arbeidet munnet ut i et europeiske rammeverk ("Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, assessment") som allerede har hatt betydelig innflytelse på læreplaner, vurdering og mål i læring av fremmedspråk generelt i mange medlemsland.

En rekke land har begynt utprøvingen av den europeiske språkmappen (Portfolio européen des langues/European Language Portfolio). I Norge har Læringscenteret vært ansvarlig for dette, og en rapport fra det første forprosjektet foreligger (Gulbrandsen 2002). Et nytt pilotprosjekt er planlagt for skoleåret 2003/04.

Det nyeste initiativet fra Europarådet er et tilbud om å bistå i utviklingen av en såkalt "Language Education Policy Profile", et dokument som beskriver språksituasjonen i et land og som gir råd mht. videreutvikling og språkpolitiske tiltak, selvfølgelig innenfor rammen av Europarådets språkpolitikk. Norge startet denne prosessen i begynnelsen av 2003, og den avsluttende rapporten fra Europarådets ekspertgruppe forventes ferdigstilt i januar 2004.

EU har de siste årene lagt stor vekt på utdanningspolitikk. Synlige tegn på dette har bl.a. vært europeiske utdanningsprogrammer som Erasmus for høyere utdan-

ning, Comenius for utdanning i skolen, Minerva for utdanning innen IKT, Lingua for utdanning innen språk mfl. Innenfor høyere utdanning har Bologna-prosessen som mål å øke samarbeidet mellom europeiske land, øke studentutveksling, og i denne sammenheng er et felles grads- og karaktersystem et viktig virkemiddel. Kvalitetsreformen som implementeres i Norge fra høsten 2003, er en direkte følge av denne prosessen. (jf. Ramberg 2003)

Den såkalte Lisboa-prosessen setter fokus på utdanning og opplæring og har som ett av hovedmålene at Europa innen 2010 skal bli "*The most competitive and dynamic knowledge-based economy in the world*". Fremmedspråk er ett av fokusområdene i denne prosessen. (Ramberg 2003) Det er oppnevnt en egen ekspertgruppe for fremmedspråk, der Norge er representert av Per Ramberg, lærerutdanner ved NTNU. Gruppen fremmet for eksempel forslag på områder innen fremmedspråkopplæring som det bør utarbeides indikatorer for (bl.a. en del av elever som lærer to fremmedspråk i skolen), i tillegg samler de inn og sprer gode eksempler på hvordan en kan fremme læring av fremmedspråk.

Disse prosessene som foregår innen EU og Europarådet, vil med stor sannsynlighet få en viss innflytelse på norsk fremmedspråkopplæring i årene som kommer.

2. PROFFT – EVALUERING, KVALITETSSIKRING OG RAPPORTERING

2.1 OM EVALUERINGSOPPDRAGET – METODE OG DESIGN

Denne rapporten er første delrapport om PROFFT. Den fokuserer på **utviklingen** i prosjektet og fremhever faktorer i utviklingsprosessen, som samarbeid, modulutvikling, forventninger m.m. og er basert på sentrale dokumenter, observasjoner og intervju med sentrale personer i prosjektet (koordinator, modulansvarlige m.m.).

Neste rapport om PROFFT (våren 2004) vil derimot legge mest vekt på de første **erfaringene** ved utprøvingen som starter høsten 2003. De viktigste informantgruppene blir modulansvarlige og brukerne/de første studentene.

I samsvar med prosjektsøknaden fra UNIVETT til SOFF fikk Telemarksforskning-Notodden tildelt følgende oppgaver (utdrag fra søknaden, punkt 6):

Utvikling og evaluering/kvalitetssikring i prosjektet. Rapportering.

1. Kvalitetssikring i produksjon/i utviklingsfasen

- sikre samsvar med gjeldende norske læreplaner og generell internasjonal utvikling på området
- sikre samsvar med mål definert i utlysningsteksten
- sikre samsvar med kjente behov hos brukerne
- sikre balanse mellom faglig og fagdidaktisk innhold
- grundig vurdering av organisering/tilrettelegging for læring

Metode

- delta i/observere møter i styringsgruppen
- lese og kommentere utkast
- tilbakemeldinger til og drøftinger med prosjektledelsen

2. Evaluering basert på brukererfaringer

- identifisere kritiske suksessfaktorer for gjennomføring
- kartlegge godt/dårlig fungerende deler av materialet
- kartlegge forandringer i lærernes praksis og elevenes læring

Metode

- spørreskjema til lærerne/deltakerne på hver modul
- analysere innsendt materiale, besvarte oppgaver, diskusjonsinnlegg, mappebidrag, eksamensbesvarelser m.m.
- observere klasseromsaktiviteter
- brukerseminar etter gjennomførte moduler

3. Rapportering

- halvårlige rapporter og en sluttrapport

- artikler og deltakelse på nasjonale konferanser, f.eks. NKUL (Norsk konferanse for utdanning og læring)

I utviklingsfasen har oppgaven vår hovedsakelig bestått i å følge utviklingsprosessen, drøfte denne med prosjektkoordinator og komme med tilbakemeldinger og innspill. Vi har valgt en kvalitativ metode i denne fasen, som inkluderte:

- deltakende observasjon i møter (styringsgruppen, faggruppene, workshops)
- dokumentstudier
- intervju med sentrale aktører (koordinator, modulansvarlige, faggruppeliderne, IKT-ansvarlig).

Intervjuene ble gjennomført på telefon, etter en intervjumal som de fleste av informantene fikk tilsendt på forhånd (se vedlegg). I avsnitt 2.4 gjengis resultater fra intervju med aktørene i prosjektets utviklingsfase. Resultatene presenteres etter tema.

I det følgende presenteres og diskuteres først oppbyggingen av PROFFT (2.2), fulgt av innhold og mål i prosjektet (2.3).

2.2 PROFFT

Organiseringen av PROFFT bærer preg av at prosjektet har mange aktører. Ikke bare det faktum at det er fire universiteter og to høgskoler involvert, men også at prosjektet favner to språkfag, fransk og tysk, har vært av stor betydning for utformingen av prosjektet.

2.2.1 Struktur

Som beskrevet i innledningen (1.1) er dagens organisering av PROFFT resultatet av en lang utviklingsprosess. PROFFT-administrasjonen inkluderer følgende nivå:

- en **nasjonal styringsgruppe** med representanter fra de seks involverte utdanningsinstitusjonene, en representant for skolemyndighetene og en representant for lærere
- en **koordinator** for prosjektet (UNIVETT)
- to **faggrupper**, en for fransk og en for tysk, med to **faggruppelidere**
- **modulansvarlige**, en for hver modul

Prosjektet har fått en relativt tung administrasjon, mest fordi så mange institusjoner og personer er involvert. Det siste har også vært hovedargumentet for å ha en nasjonal styringsgruppe. Aktører i prosjektet hadde klare ønsker om at deres institusjon skulle være representert i 'ledelsen'.

Kommentar

Men den administrasjonen som er valgt, har man fått til en form for demokratisk kontroll i et prosjekt som fra starten av var preget av sterke motsetninger mellom enkelte miljøer. Styringsgruppen har uten tvil gjort et viktig arbeid på den administrative plan, samtidig som den har gitt verdifull støtte til UNIVETT. Ut fra eva-

luators observasjoner bør derimot ett punkt fremheves som problematisk: sammensetningen av styringsgruppen. Noen av institusjonene har representanter for administrasjonen i denne styringsgruppen, mens andre er representert gjennom personer fra fagmiljøet. I et potensielt konfliktfullt prosjekt som dette kan en slik blandingen slå uheldig ut, spesielt med tanke på at styringsgruppen hadde som en av oppgavene å velge representantene i faggruppene og faggruppenelederne. Dette er et spørsmål om å definere rolle og profil til representanter i en styringsgruppe som er ansvarlig for koordinering og styring av et stort nasjonalt prosjekt.

2.2.2 Prosjektkoordinator

Prosjektkoordinator UNIVETT ved Universitetet i Oslo ble valgt av en midlertidig styringsgruppe som var selvoppnevnt av de involverte institusjonene i forkant av selve prosjektsøknaden. UNIVETT er representert gjennom to medarbeidere.

2.2.3 Involverte aktører

Faggruppene

Faggruppene i tysk og fransk fikk følgende sammensetning:

- 3 representanter for språkfaget
- 1 representant for fagdidaktikk
- 1 representant for IKT

Kommentar

Proessen med å velge personer til disse funksjonene har vært både tidkrevende og komplisert. Representantene ble valgt etter forslag fra de fem involverte institusjonene. I denne prosessen, som i prosjektet forøvrig, foregikk det omfattende innformelle drøftinger mellom partene, både mht. geografisk fordeling og faglige eller fagdidaktiske interesser. I evalueringen av PROFFT må man spørre om ikke det hadde vært en fordel om oppdragsgiver hadde vært mer tydelig og kanskje til og med styrt denne prosessen. Det har vist seg å være svært vanskelig å overlate etableringen av et nasjonalt prosjekt til miljøer som tradisjonelt har veldig sprikende interesser og til og med oppfatter hverandre som konkurrenter i en anbuds-situasjon.

IKT ansvarlig (LINGO)

Plattformen som ble valgt (LINGO) har blitt brukt i andre IKT-baserte språkprosjekt innen flere fremmedspråk (for eksempel "Dreistadt", "Moolin Rouge"). Dette innebærer fordelen at noen av modulmedarbeiderne har erfaring fra før i undervisning med plattformen. IKT-ansvarlig har god faglig tyngde siden han kombinerer språk-, fag- og IKT-kompetanse.

2.2.4 Tilleggstiltak

UNIVETT tok initiativ og søkte ekstra midler til kompetansehevingstiltak i form av to fagseminarer for alle medarbeidere i prosjektet.

Det har blitt gjennomført to todagers fagseminar, i januar og i mars 2003. Temaet for det første var LINGO-plattformen som på det tidspunktet var blitt valgt ut som felles plattform for prosjektet. IKT-ansvarlig Daniel Jung (LINGO) presenterte plattformen og ga deltakerne en innføring/demonstrasjon av muligheter for bruk i språkundervisning. Han presenterte plattformen som svært fleksibel, et verktøy som kunne tilpasses brukernes, i dette tilfellet de involverte utdanningsinstitusjonenes og studentenes behov. Det viste seg raskt at deltakerne har veldig sprikende grad av erfaring i bruk av IKT. Noen har deltatt i tidligere prosjekt med bruk av IKT, mens andre nærmest er på begynnerstadiet i bruk av e-post. Mange medarbeidere har til felles at de etterlyser mer oppdatering på bruk av IKT i språkundervisning, både rent teknisk og i fagdidaktisk perspektiv.

Kommentar

Det vil bli svært interessant å se hvilke erfaringer de involverte (medarbeidere og studenter) kommer til å gjøre med IKT-basert undervisning og læring. Det er flere mulige måter å se på denne problematikken på: På den ene siden kunne oppdragsgiver eller styringsgruppen i prosjektet ha sikret seg kompetanse ved å kreve minst én person med erfaring innen IKT-basert undervisning inn i hver modul ('kompetansekrav'), på den annen side kan man se på kompetanseheving innen feltet som noe positivt og håpe på at de enkelte modulansvarlige sikrer seg selv nødvendig kompetanse til den første utprøvingen av programmet.

Neste evalueringsrapport vil inkludere første erfaringer hos modulansvarlige og studenter. Den vil legge mye vekt på IKT-basert undervisning og læring og inkludere både teoretiske aspekter og erfaringer fra andre prosjekt (se for eksempel Alexandersen mfl. 2001)

2.3 PROSJEKTETS MÅL OG INNHOLD

2.3.1 Samsvar med mål i søknaden

Mål for studiet er definert i søknaden (pkt. 4.a):

Målgruppen for studieprogrammene er lærere på grunnskolens ungdomstrinn og i videregående skole. Vi har i søknaden ikke skilt mellom disse to gruppene, da de i all hovedsak har like behov. Dette støtter også opp under målsetningen om at det skal være et enhetlig skoleløp.

Målet for programmene på 60 studiepoeng er å gi en formell undervisningskompetanse i tysk og fransk i tråd med kravene nedenfor.

Målet for programmene på 30 studiepoeng er å gi lærerne som allerede har formell undervisningskompetanse i tysk eller fransk en faglig og didaktisk tilleggskompetanse, også i tråd med kravene nevnt nedenfor.

Begge studieprogrammene skal sette lærerne i stand til å møte de krav læreplanen stiller, og til å bruke IKT i opplæringen. Vi ønsker å utvikle følgende kompetanse:

- *helhetlig språkkompetanse*
- *innsikt i hvordan elever lærer språk for å kunne støtte elevenes utvikling og utvikle et læringsmiljø der differensiert læring kan finne sted*

- innsikt i nye verktøy og arbeidsmåter
- innsikt i nye vurderingsformer

Studiets innhold skal dessuten være i tråd med retningslinjer som ligger i læreplanverket for grunnskolen og plan for ”Kompetanseutvikling i tilvalgsspråk fransk og tysk fra år 2000” (K2000). Søknadsteksten fortsetter:

Læreplanene for fagene stiller store krav både til lærernes egen språkkompetanse og deres didaktiske kompetanse. De fire studieprogrammene vil fokusere på faget som et dannelses- og kulturfag og gi studentene mulighet til å utvikle bevissthet om fransk/tysk språkbruk og ulike kommunikasjonssituasjoner og utvikle deres kulturperspektiv. Programmene vil gi lærerne mulighet til å styrke egen språk- og kulturkompetanse og kompetanse i å legge til rette for og støtte de enkelte elevers læringsprosesser og gi elevene gode vilkår for individuell språktilegnelse.

Innholdet i modulene vil gjenspeile det språk- og læringsssyn som kommer til uttrykk i L97 og R94. Alle modulene vil innebære bruk av IKT. I sammensetningen av studieprogrammene er det fokusert på:

- egen evne til å bruke språket
- tekstkompetanse i vid forstand
- interkulturell kompetanse
- innsikt i egen læring
- utvikling av elevspråk
- IKT integrert i fagene
- ulike vurderingsformer

Det har vært oppgaven til faggruppene å vurdere innhold i modulene og sammensetningen av studieprogrammene. Evalueringen vil gå nærmere inn i dette i kombinasjon med brukernes første erfaringer, i neste delrapport.

2.3.2 Balanse mellom faglig og fagdidaktisk innhold

Studieprogrammet skal gi undervisningskompetanse i tysk eller fransk og sette studentene i stand til å møte kravene i dagens skole. Studiet skal i tillegg fremme aktiv, bevisst og kritisk bruk av IKT i språkundervisningen.

Modulene vil være skolenære både i innhold og utforming

Dette utdraget fra brosjyren til 60-studiepoengsprogrammet og det følgende fra 30-studiepoengsprogrammet gir et inntrykk av sentrale mål i PROFFT:

Studiet skal gi faglig og didaktisk oppdatering. Studiet skal i tillegg fremme aktiv, bevisst og kritisk bruk av IKT i språkundervisningen.

Når det gjelder studiets innhold i forhold til søknaden, vises det til 2.3.1.

Kommentar

Tradisjonelt har faginstuttene på universitetene og høyskolene hovedsakelig vært ansvarlig for den akademiske delen av språkutdanningen, mens de fagdidaktiske miljøene er spesialisert på pedagogisk-didaktiske og skolerettete emner. Like tradisjonelt har disse miljøene hatt lite samarbeid på de fleste utdanningsinstitusjoner i Norge. Det som er det nytt og utradisjonelt i dette prosjektet, er at også faginstuttene har meldt sin interesse for lærerutdanning. Som det fremgår av noen av intervjuene vi har gjennomført (jf. 2.4.1), opplevde enkelte betydelig press fra sin institusjon til å delta i prosjektet bl.a. pga. inntjeningsmulighetene og institusjonens posisjon. Dette betyr på ingen måte at ikke enkeltpersoner ved faginstuttene kan ha en genuin interesse i lærerutdanning og tiltak rettet mot skolen, men det har blitt tydelig i løpet av utviklingsperioden at både kompetanse og interesse i fagdidaktiske og skolerettete spørsmål varierer sterkt blant de involverte.

I et notat til styringsgruppemøtet 27.11.02 uttrykte undertegnede bekymring for at ikke representanter fra fagdidaktiske miljø ble invitert til å delta i begge faggruppene. Som evaluator i prosjektet så vi oss forpliktet til å oppfordre styringsgruppen å sikre at det fagdidaktiske elementet i studietilbudet ble ivarettatt i større grad og at fagdidaktisk kompetanse fikk den betydning som ligger i føringene for prosjektsøknaden. Dette notatet har ikke fått noen konsekvens for representasjon av fagdidaktisk kompetanse i faggruppen for fransk.

UNIVETT har arbeidet veldig bevisst for å gjøre fagdidaktiske element mer synlig i prosjektet. Bl.a. arrangerte de et fagdidaktisk seminar i mars 2003. Det har i tillegg kommet flere innspill fra representanten for fagdidaktikk i den tyske faggruppen. Faggruppen i fransk har planer om en helgsamling med fagdidaktiske spørsmål i løpet av høsten 2003.

Det gjenstår å se i fortsettelsen og i utprøvingen hvor stor betydning disse spørsmål vil få, for eksempel i kontakt med brukerne. Per i dag viser modulene varierende grad av yrkesretting eller bevissthet på hvilken målgruppe det jobbes mot og med. En må antagelig regne med nokså store forventninger hos brukerne mht. tilrettelegging for kravene i skolen og bruk av IKT.

2.3.3 IKT

Begge programmene skal sette lærerne i stand til å møte de krav læreplanen stiller, og til å bruke IKT i opplæringen.

Et hovedfokus i den pedagogiske tilretteleggingen vil være å undersøke på hvilken måte bruk av IKT påvirker innhold, arbeidsmåter, læringsprosesser og elev- og lærerrollen. (søknaden pkt.5.)

Denne delen av prosjekt vil det først være mulig å belyse nærmere når plattformen og modulene er ferdig utviklet. Erfaringer med IKT-basert undervisning vil utgjøre en viktig del av neste delrapport. Foreløpig kan vi konstatere at modulmedarbeiderne har veldig varierende mengde erfaring med IKT-basert arbeid og er ikke alle like godt forberedt på sin oppgave.

Alexandersen (2001) skildrer en erfaring som kan være nyttig å ta med seg inn i utprøvningsfasen av dette prosjektet:

Svært mange studenter er opptatt av de muligheter som teknologien representerer. Min erfaring er at dette i særlig grad gjelder voksne uten tidligere tek-

nologierfaring. Utdanningsinstitusjonenes markedsføring av utdanningstilbud som gies ved hjelp av ny teknologi skaper trolig hos mange studenter en forestilling om en annerledes og ”grensesprengende” ny måte å lære på. Skuffelsen blir tilsvarende stor når studentene opplever at det handler om å lese tekster som før, men nå oftere på skjerm – og at resten av studiet egentlig handler om å løse oppgaver og diskutere faglige spørsmål på den gamle måten. (s.29)

I fortsettelsen sier forfatteren at han i særlig grad er opptatt av ett poeng i nettbasert undervisning:

*På samme måte som alle opplysninger om studiet må være klare for studentene, må vi også kommunisere **intensjonene** våre om det faglige opplegget. En slik kommunikasjon bør foregå som en dialog hvor også studentene kan bidra med sine perspektiver. Vi har i praksis sett at en slik dialog med studentene fjerner svært mye av den frustrasjon mange studenter ellers opplever, og gjør studentene mye tryggere på studiesituasjonen. (s. 29)*

I PROFFT har man lagt opp til fysiske samlinger i begynnelsen av hver modul. Disse kan bidra til å kommunisere intensjonene og bli kjent med studentenes perspektiver.

Neste delrapport, etter første utprøvingen vil gå nærmere inn i erfaringer med og teorier om nettbasert læring.

2.4 AKTØRER I UTVIKLINGSFASEN

I utviklingsfasen av prosjektet har følgende aktører vært sentrale: modulansvarlige, faggruppelederne, prosjektkoordinator, IKT-ansvarlig. Disse ble kontaktet i midten av juni og bedt om å forslå dato og tidspunkt for telefonintervju. Svarprosenten ser vi på som tilfredsstillende, vi har intervjuet 7 av 9 modulansvarlige i fransk og 6 av 9 modulansvarlige i tysk. Noen svarte dessverre ikke på henvendelsen, muligens var noen i utlandet, én er for tiden sykemeldt. Begge faggruppelederne var tilgjengelig for intervju, likeså prosjektkoordinator og IKT-ansvarlig. Intervjuguidene er lagt ved rapporten.

2.4.1 Modulansvarlige

Om PROFFT

De modulansvarlige i PROFFT kommer som nevnt tidligere fra veldig forskjellige fagområder, både fra faginstututer (språk, litteratur) og fra fagdidaktiske miljø. Informantene ble spurt både om hvorfor de hadde valgt å delta i prosjektet, og om utgangspunktet for modulen. Svarene varierte en god del, fra personlig interesse og kompetanse i et spesielt tema innen språkopplæring eller lærerutdanning til rent press fra institusjonens side om at en måtte være med når det lyses ut 8 millioner kroner, dvs. en kombinasjon av økonomisk press og hensynet til institusjonens posisjon. Noen tok utgangspunkt i tidligere prosjekt rettet mot lærere, andre i Kompetanseutvikling K2000, andre igjen i sine faglige interesser.

Flere av de spurte sa at de var skeptiske eller tvilende i begynnelsen, men at de nå stilte seg mye mer positivt til prosjektet.

Samordning mellom modulene

I begge språk prøver faggruppene å få til en samordning av de modulene som vil gjennomføres parallelt. Spesielt gjelder dette for de tre første modulene i 60-programmene.

Om egen modul

Like mye som den opprinnelige motivasjonen for å delta varierer også erfaringsbakgrunnen til medarbeiderne i dette prosjektet, som i første linje er rettet mot lærere i grunnskolen og i videregående opplæring. Dette gjenspeiler seg i modulenes utforming og innhold så langt denne er på plass per juli 03.

De fleste moduler har kommet langt når det gjelder stoff og oppbygging. Det er naturlig at modulene som starter til høsten, har kommet lengre når det gjelder tilrettelegging av oppgaver, vurderingselementet m.m. Fremgangsmåtene ser ut til å variere en god del – noen tenker på brukerne, bruk i skolen eller erfaringer med IKT-basert undervisning (kommunikasjon etc.) fra første stund, mens andre vil bruke tekster fra en publikasjon som de jobber på og legge disse ut på plattformen. Sistnevnte kaller disse for ”forelesninger” og ser foreløpig ut til å ha tenkt lite på tilrettelegging for IKT-basert og skolerettet undervisning.

Arbeidstyngden for modulene har variert tilsvarende i utviklingsperioden. Det er for eksempel stor forskjell mellom å legge ut tekster på plattformen eller å lage et muntlig arkiv. Det er litt for tidlig enda å vurdere modulene mht. innhold og tilrettelegging. Dette vil vi komme tilbake til i mer detalj i neste rapport.

Om prosjektledelsen

De fleste informantene uttrykte stor tilfredshet med prosjektledelsen og prosjektkoordinator. Noen mente at rollene til de forskjellige administrasjonsnivåene fortsatt var noe uklare, andre beklaget at UNIVETT hadde fått en slags ’sekretærrolle’ og ønsket at koordinator hadde mer beslutningsfrihet, for eksempel med tanke på tidsperspektivet i utviklingsfasen. Utover dette får koordinator mye ros av de modulansvarlige for svært ryddig og godt gjennomført arbeid.

Om IKT

Det er mye usikkerhet knyttet til bruk av IKT i programmet. Som nevnt tidligere er det store forskjeller mht. generell kompetanse i bruk av IKT hos de involverte, og ikke minst i bruk av en elektronisk plattform i undervisningen. Mange er bekymret fordi plattformen er forsinket i forhold til tidsplanen og oppstart av studiet (jf. kommentar IKT-ansvarlig) og frykter at de selv vil få for lite trening før de møter studentene. Andre stiller seg spørrende til bruk av muntlig språk ved IKT-basert undervisning.

Det er ikke bare stor variasjon i forkunnskaper (tidligere erfaringer, for eksempel med ”Dreistadt” og ”Moolin Rouge”) men også i hvor tidlig modulmedarbeiderne begynte å tenke IKT inn i modulutviklingen. Det man ikke vet noe om er det

vanskelig å etterlyse. IKT-ansvarlig bekrefter at det var veldig lite kontakt på et tidlig tidspunkt, mens det nå er tilløp til panikk i flere moduler. En informant sier det på denne måten: ”De modulansvarlige har veldig sprikende forkunnskaper, noen kan knapt åpne vedlegg på en e-post. Det samme gjelder antagelig på lærersiden. Dette er mitt hovedanliggende”

Flere modulansvarlige har problemer med å få lokal brukerstøtte – dette ser ut til å være et problem på de enkelte institusjonene. Med lite erfaring innen IKT-basert undervisning er det ikke etablert kanaler og nettverk på de enkelte lærestedene. De fleste nevner derfor serien av regionale IKT-workshops som er planlagt for august som betryggende.

Enkelte moduler møter helt opplagt større utfordringer mht. IKT enn andre. Noen av de ansvarlige for disse modulene peker også på at det vil være nødvendig med lokal assistanse for studentene i programmet og foreslår at det sendes et brev fra SOFF eller UNIVETT til rektorene der det bes om teknisk assistanse på skolene.

Generelt gikk svar og kommentarer i retning av at de involverte nå, i etterkant, kunne ha tenkt seg noe mer opplæring i basiskunnskaper i begynnelsen av utviklingsprosessen. Dette ønsket gjentok seg når vi spurte om innspill mht. et nytt fagseminar i løpet av høsten – IKT og didaktiske spørsmål knyttet til IKT i språkundervisning sto sterkest blant svarene fra de modulansvarlige.

Til slutt ytret noen bekymring over at oppgaven som IKT-ansvarlig i programmet kunne være for mye for én person.

Ufordringer

De modulansvarlige ble også spurt om hvilke perspektiver og utfordringer de så i prosjektet. Det at programmet skal rettes mot lærere i skolen, lærere med yrkeserfaring, ble nevnt som en hovedutfordring. En måtte ta lærerne og deres yrkeserfaring på alvor for å få til en praksisendring på skolene. Informanten så en stor utfordring i dette, spesielt for universitetene, men mente også at miljøene muligens kunne ”få øyne opp for at skolen er viktig” gjennom den første utprøvingen av programmet. Det ble også beklaget at de involverte i programmet ikke kunne fremstå som en helhet fordi man ikke hadde noen felles overbygning, ingen felles forståelse av ”skolefaget fransk/tysk” eller hva denne utdanningen skulle være til.

Noen nevnte som en stor utfordring at prosjektet kom samtidig med forberedelser av Kvalitetsreformen i høyere utdanning. Fagmiljøene er små, og enkelte følte seg presset av institusjonen sin til å være med i prosjektet pga. inntjening og et ønske om å være synlig nasjonalt.

Til slutt så flere det som en utfordring og en sjanse for språkmiljøene å få til mer samarbeid i fremtiden. Andre nevnte helt enkelt at de håpet studentene ville like tilbudet og synes at det er nyttig.

2.4.2 Faggrupeledere

Om PROFFT

Begge faggrupelederne mente at dette er et viktig og spennende prosjekt og at det er positivt at ”det legges opp til å bruke den samlede kompetansen i Norge”.

Begge mente at prosjektet hadde satt i gang en prosess, spesielt mht. samarbeid og tenking mot lærerutdanning.

Når de ble spurt om forventningene til prosjektet, nevnte én spesielt brukerne og håpet om at de ville synes at studiet var spennende og at de ville fullføre. I den nåværende situasjonen, med kvalitetsreformen av høyere utdanning, så hun også på prosjektet som et slags pilotprosjekt for lærerutdanning, en mulighet for ”å reflektere på hva en lærerutdanning bør være”. I tillegg uttrykte de et håp om at institusjonene på sikt vil utvikle bedre samarbeid enn tidligere.

Utfordringer i prosjektet ligger på de samme områdene: Faggruppelederne håpet at modulene vil kunne inngå i institusjonenes fremtidige arbeid, men samarbeid ble betegnet som fremdeles svært personavhengig. I tillegg så den ene bruk av IKT som en stor utfordring, både når det gjelder egen forberedelse og de didaktiske aspektene ved nettbaserte studier.

Begge var enige i at målene for prosjektet er ambisiøse, men også svært viktige (jf. spesielt brosjyren: ”modulene vil være skolenære både i innhold og utforming”).

Om samarbeid mellom miljøene og erfaringen som faggruppeleder

Samarbeid varierer, som allerede nevnt, sterkt mellom institusjonene og internt ved institusjonene. Mens den ene av faggruppelederne snakket om ”veldig fint samarbeid” og ”suveren samordning mellom modulene”, vurderte den andre noe mer forsiktig samordningen mellom de første tre modulene som ”spesielt viktig” og samarbeid spesielt internt i modulene som ”bra”.

Begge faggruppelederne så på seg selv mer som ”koordinatorer” eller ”brobyggere” enn som ”ledere”. De følte ansvaret, men sa også at rollen deres egentlig aldri var blitt klart definert. Med de modulansvarlige hadde de mest kontakt etter behov, men de gjorde også klart at de forventet at faggruppens arbeid ble akseptert.

Om prosjektledelsen og -koordinator

Faggruppelederne sa seg generelt svært fornøyd med arbeidet som er gjort av prosjektkoordinator. De uttrykte at det var veldig viktig at UNIVETT stilte med to personer, og kunne ønsket seg enda tettere samarbeid.

Når det gjelder fagseminarene som var initiert av UNIVETT, var tilbakemeldingen noe blandet. Spesielt bruk av IKT ble fremhevet som et felt der miljøene trengte fortsatt økt kompetanse. Store forventninger ser ut til å være knyttet til lokale workshops med LINGO (planlagt for august). Den ene mente også at miljøene trengte en oppdatering på det som skjer på området nasjonalt og internasjonalt og viste som eksempel til ”kompetansebegrepet” i Common European Framework of Reference for Languages.

Om bruk av IKT

Begge uttrykte bekymring for at den felles plattformen var forsinket, og én gikk så langt som å si at prosjektet kanskje burde vært utsatt. Bekymring og skepsis gjelder også kompetansesituasjonen på institusjonene, men de håpet på kompetanseheving for de enkelte og en form for ”spin-off” effekt. De mente også at man i

prosjektet burde ha kommet tidligere i gang med kompetanseheving innen IKT.

Generelt

Helt til slutt ble det nevnt at en del medarbeidere hadde problemer med å få nok tid til prosjektet. Institusjonene hadde ikke fristilt medarbeidere til dette arbeidet, og med erfaringen man hadde nå, mente en av faggrupelederen at dette kunne ha blitt inkludert i samarbeidsavtalen .

2.4.3 Prosjektkoordinator

Om PROFFT

Koordinator for prosjektet uttalte seg svært positivt om prosjektet og karakteriserte det som spennende. Hun var også svært spent på utprøvingsfasen.

Den gode responsen programmet har fått fra brukerne og det samarbeidet prosjektet har skapt trekkes frem som spesielt positive elementer. Hun mente også at responsen fra lærerne har betydd mye for medarbeiderne og har gjort at miljøene nå tar programmet alvorlig.

Det som bekymret koordinator fremdeles var spørsmålet om man har tatt godt nok vare på IKT i de enkelte modulene. Hun mente at kanskje ingen i prosjektet hadde skjønnet tidlig nok hvor lav IKT-kompetansen er hos enkelte medarbeidere. Her har spesielt dialogen mellom LINGO og fagmiljøene ikke vært åpen nok for å bekrefte eller forutse eventuelle behov.

Sett i etterkant kunne søknadsskjema med kravspesifikasjoner vært en løsning for å sikre tilstrekkelig kompetanse, for eksempel innen IKT eller fagdidaktisk erfaring innen hver modul. Dette beskrives som en verdifull erfaring, noe som kunne bli gjort annerledes ved en annen anledning. Også SOFF som oppdragsgiver ble nevnt i denne sammenheng. Oppdragsgiver kunne spilt en mer aktiv rolle når det gjelder krav til søkerne.

Om organiseringen av prosjektet og samarbeid

Når det gjelder administrasjon av prosjektet, uttrykte koordinator at hun var veldig glad for å ha en styringsgruppe i ledelsen av prosjektet. Hun mente at det var en fordel å ha et styre i et samarbeidsprosjekt mellom store organisasjoner. Når det gjelder sammensetningen av styringsgruppen var hun kritisk og mente at denne ikke burde hatt fagpersoner som representanter for de involverte institusjonene, men representanter fra instituttledelsen. Per i dag kunne hun i tillegg ønsket seg en representant fra enten Læringscenteret eller Utdannings- og forskningsdepartementet inn i styringsgruppen. I faggruppene ville hun ha insistert på at fagdidaktiske miljø var representert.

Koordinator mente at SOFF burde ha spilt en mer aktiv rolle, spesielt i fasen før søknaden ble sendt. Denne fasen var preget av sterke meninger og posisjonering fra instituttens side og hadde etter hennes mening ødelagt mye for mulig samarbeid.

Til slutt hadde UNIVETT ønsket seg en sterkere brukerrepresentasjon på alle nivå. Ressursgruppen som ble etablert av UNIVETT, ble beskrevet som en viktig

partner for koordinator.

Om egen rolle

UNIVETT har flere års erfaring i koordinering av nasjonale prosjekter, og koordinator mente at det helt klart var en styrke, for eksempel i forhold til å forstå hvordan store institusjoner fungerer. I tillegg var det viktig for henne at UNIVETT har som prinsipp å la to likestilte personer arbeide sammen som et team. Samtidig kunne de trekke på UNIVETT som en enhet når de manglet noe. Det å komme fra en etter- og videreutdanningsenhet betegnet hun som en stor fordel, sammenliknet med de andre SOFF-prosjektene, som ledes av en fagperson. På denne måten kunne prosjektledelsen legge forholdene til rette, mens fagpersonene kunne konsentrere seg om faglige spørsmål.

UNIVETT følte at deres rolle som prosjektleder har vært klart nok definert gjennom mandatet de hadde fått, men at dette kanskje ikke var kommet tydelig nok frem til modulmedarbeiderne.

Om økonomi i prosjektet

For koordinator har det vært svært viktig å være ryddig i forhold til økonomi. UNIVETT har fordelt midlene raskt til institusjonene og har dermed klart å unngå altfor mange administrative detaljer. Samtidig mente koordinator at det var viktig for de enkelte institusjonene å styre sin del av prosjektet videre selv.

Budsjettrammen på prosjektet, 8 mill. kr, mente hun var lite for prosjektet slik som det har utviklet seg. Sammenliknet med andre, liknende prosjekter (engelsk, norsk, matematikk), mente hun at PROFFT var ekstremt ambisiøs i måten å samarbeide på for å få til et nasjonalt tilbud. Prosjektet er også underbudsjettet når det gjelder reiseutgifter og utgifter ved utenlandsopphold. Koordinator følte ikke at disse utgiftene bare kunne overlates til de enkelte modulene når programmet skal fremstå som en helhet.

Om innhold og balanse mellom faglig og fagdidaktisk innhold

Koordinator trakk frem som spesielt spennende den kompetanseutviklingen som skjer internt i institusjonene, kunnskap om læreplaner og om fagdidaktikk. Hun mente at ”dette var en fantastisk måte å snu og omskolere våre egne akademikere” og trodde at den nødvendige kompetansen (også kunnskap om læreplaner og andre sentrale dokumenter) vil komme på plass etter møtet med deltakerne.

Det å sette lys på sterkere integrering av fagdidaktisk og faglig innhold så koordinator som en oppgave for prosjektet overfor departementet. Hun viste til prosessene som er i gang innenfor rammen av Kvalitetsreformen, for eksempel lærerprogram på Universitetet i Oslo der flere fakulteter deltar. Dette viste også at ikke alle behøver å ha kompetanse på de samme områdene, men bekreftet behovet for samarbeid.

Om IKT

Prosjektkoordinator var veldig fornøyd med det arbeidet som har blitt gjort av LINGO. De hadde i tillegg til arbeidet med plattformen hjulpet til med administ-

rasjon og med utvikling av brosjyren for programmet og vært veldig fleksible og åpne. Hun føyer til at hun ønsket LINGO hadde vært tidligere ute med plattformen, men håpet at dette kunne tas igjen ved hjelp av lokale workshops i løpet av august for alle modulene som begynner til høsten.

Koordinator mente at det var en fordel for Universitetet i Oslo at prosjektet brukte en annen plattform enn den som er standard på egen institusjon.

Generelt

Koordinator understreket betydningen av kontakter utover selve prosjektet, for eksempel med brukerne (ressursgruppen) og Utdannings- og forskningsdepartementet. Brukerne bekreftet for eksempel at forslaget om et obligatorisk 2. fremmedspråk (jf. Kvalitetsutvalgets innstilling fra 5.6.03) hadde hatt stor betydning for mange lærere som meldte interesse.

Til slutt ønsket koordinator å påpeke at det hadde vært betryggende å ha med en evaluator fra første dag, selv om ikke alle prosjektmedarbeiderne hadde sett nødvendigheten. Hun føyer til at man kunne bli flinkere til å viderefremde tilbakemeldinger fra evaluator, men at det var "et kunststykke" å vite hvordan, i et prosjekt der veldig mye hadde vært "ekstremt sensibelt". Hun hadde ønsket seg også her at SOFF hadde vært mer bestemt og hadde krevd en evaluering i prosjektet og kanskje til og med bestemt hvem som skulle få denne oppgaven.

Allerede på det nåværende tidspunktet tenker koordinator frem mot en revisjon av programmet eller av enkelte moduler etter utprøvsperioden og håper at faggruppene eller modulansvarlige vil kunne ta på seg denne oppgaven. Ideelt sett, mente hun, burde neste studietilbud starte sommeren 2004, både som svar på den store etterspørselen og for å ivareta kompetansen som nå utvikles på de involverte institusjonene.

2.4.4 IKT- ansvarlig

Om PROFFT

Som de fleste andre informantene uttalte IKT-ansvarlig seg svært positivt om arbeidet med prosjektet. Han mente det er spennende og utviklende. Han hadde også påtatt seg oppgaver som opprinnelig ikke lå i kontrakten (for eksempel administrasjon, studentopptak) og vurderte disse som veldig verdifulle erfaringer, men mente at dette dessverre hadde vært medvirkende til at plattformen nå var forsinket.

Han var svært overrasket over forskjellene i IKT-kunnskapene hos de modulansvarlige. Samtidig følte han at hele prosjektet (inkludert plattformen) var kraftig forsinket.

Egen rolle og samarbeid

IKT-ansvarlig har to roller i prosjektet, i og med at han samtidig er representant for IKT i tysk faggruppen. Han følte at han nå sto mye mer sentralt i prosjektet enn i begynnelsen, men savnet også samarbeid på sitt felt, enten med IKT-representanten i faggruppen for fransk eller med IKT-miljø på andre institusjoner. Han sa at han lenge hadde villet arrangere en workshop for IKT-representanter,

men at han ikke hadde fått noen respons. Enkelte hadde i det siste tatt kontakt med ham, og han håpet at det kunne utvikles et nettverk, også fordi institusjonene burde tenke på fremtidig drift av tilbudet.

Bruk av IKT

Som allerede nevnt var IKT-ansvarlig overrasket over sprikende forkunnskaper om bruk av IKT. Han mente at enkelte moduler per i dag ikke hadde tenkt på IKT som verktøy, langt ifra som integrert del av modulen. Dette ansvaret, mente han, lå hos de enkelte modulansvarlige. Flere involverte, føyde han til, kunne ha forbedret seg bedre enn de har gjort.

Samarbeidet med prosjektledelsen betegnet han som veldig godt og positivt.

3. DRØFTINGER OG PERSPEKTIVER

I en underveisrapport som denne er det neppe mulig å dra konklusjoner eller gjøre endelige vurderinger. PROFFT preges av at prosjektet er under utvikling. Ikke alle modulene har kommet like langt, og utviklingsfasen er dermed ikke avsluttet.

På basis av materialet som er presentert i denne rapporten kan vi likevel foreta noen drøftinger av prosessen så langt og skissere perspektiver fremover.

Utviklingsprosessen

Per i dag stiller de fleste medarbeidere seg positivt til prosjektet, blandet med noe skepsis og spenning, spesielt knyttet til LINGO-plattformen og den første utprøvingen.

PROFFT har helt fra begynnelsen av presentert store utfordringer for institusjonene og de involverte i prosjektet. Blant faktorene er:

- 'tvungent' samarbeid mellom tradisjonelt atskilte miljøer og disipliner
- det økonomiske aspektet for de enkelte institusjonene ('dragkamp' om penger og posisjonering)
- varierende kompetanse mht. fagdidaktisk innhold og sentrale målsettinger i prosjektet
- varierende kompetanse mht. bruk av IKT, som verktøy generelt og i nettbasert undervisning

Flere av disse elementene har bidratt til forsinkelse i prosjektets utvikling og til avsporing fra den egentlige sentrale målsettingen – å lage et studietilbud for lærere i tysk og fransk, med vekt på bruk av IKT.

På bakgrunn av erfaringene som ble gjort i utviklingsfasen av prosjektet ønsker vi å fremheve tre hovedpunkter:

- **Fag- og læringssyn**
Fagsynet er ikke bare et tema for lærerne i skolen, men like mye for de ansvarlige i lærerutdanningen (jf. søknaden: "Innholdet i modulene vil gjenspeile det språk- og læringssyn som kommer til uttrykk i L97 og R94"). En grunnleggende diskusjon av fagsynet har i liten grad funnet sted i dette prosjektet. Det ville antagelig gitt programmet et mer helhetlig preg, spesielt med tanke på at medarbeiderne har veldig varierende faglig og fagdidaktisk bakgrunn.
- **Initialkompetanse**
Ved betraktning av prosjektets utvikling i sin helhet får vi inntrykk av at fokus i betydelig grad er flyttet fra brukerorientering (cf. søknaden: "... skal være IKT-støttet og legge vekt på det faglige og det didaktiske slik at lærerne kan bli i stand til å møte de krav læreplanen stiller og til å bruke IKT i opplæringen i fagene") til kompetanseheving og utvikling hos medarbeiderne i prosjektet. Det at prosjektet får bieffekter (som kompetanseheving innen fagdidaktikk eller bruk av IKT på de involverte institusjonene) kan sikkert vurderes som positivt. På den annen side er det ikke prosjektets egentlige oppgave å fornye det akademiske miljø.

- **Oppdragsgiver (SOFF)**

En mulighet for å sikre tilstrekkelig initialkompetanse hos medarbeiderne i prosjektet hadde vært en klarere styring fra oppdragsgiverens side (SOFF/UFD). I så fall kunne man i selve prosjektet konsentrert seg om den egentlige målgruppen, lærerne i grunnskolen og i videregående opplæring.

Hvis man ser utover selve PROFFT prosjektet, så gir denne erfaringen et viktig signal til myndighetene om at det er et behov for andre kompetansehevingsiltak innen høyere utdanning.

Behov for studieprogrammet

Søkertallene til programmet bekrefter at det er et stort behov blant lærerne for etter- og videreutdanning i tysk og fransk. Det har vært velkjent at en del fransk- og spesielt tysklærere mangler formell kompetanse i faget. I tillegg vet man at det nasjonalt finnes et udekket behov for lærere i 2. fremmedspråk. Det er å håpe at PROFFT vil kunne bidra til å forbedre denne situasjonen.

Når det gjelder fagsyn og arbeidsmåter i forhold til læreplanen (spesielt L97) står PROFFT foran store oppgaver. Undersøkelser har vist at faget per i dag for eksempel ikke er realisert som ”et fag for alle elever”, at arbeidsmåtene er svært ensidige og tradisjonelle (lese, oversette) og at IKT nesten ikke brukes i undervisningen. Å forandre fagsyn krever betydelig innsats, her har PROFFT en stor utfordring.

Perspektiver

De første modulene i PROFFT starter opp høsten 2003, og det vil bli spennende å følge prosessen videre. Som det fremgår av intervju med de modulansvarlige, er ikke alt på plass, derfor er det foreløpig også vanskelig å vurdere innhold og opplegg for modulene eller hele programmet.

Evalueringen vil følge brukerne og modulansvarlige som informantgrupper. Både påmeldinger og intervju tilsier at alle involverte har store forventninger til programmet.

Til slutt skal det føyes til at evalueringen vil følge med på den utdanningspolitiske utviklingen for 2. fremmedspråk i Norge. Både Kvalitetsutvalgets innstilling fra juni 2003 og arbeid som er i gang på europeisk nivå (EU og Europarådet) kan medføre forandringer for 2. fremmedspråket i skolen i løpet av prosjektperioden, for eksempel mht. status for faget eller arbeids- og vurderingsformer (jf.1.2). Hvis dette blir tilfellet, bør disse aspektene inkluderes i PROFFT, som utdanner språklærere for morgendagens skole.

Til slutt

Per juni 2003 er prosjektet i slutten av utviklingsfasen. De første modulene vil starte til høsten, med oppstartsamlinger i september.

Informasjon om programmet ble sendt ut landsdekkende til fylkeskommuner, kommuner og skoler. UNIVETT har tatt en aktiv rolle i markedsføringen og har gjort dette bevisst til en viktig del av utviklingsfasen. Antagelig ser vi nå konse-

kvensene av denne strategien, når ved utgang av påmeldingsfristen rundt 200 lærere har meldt sin interesse for de totalt 60 studieplassene i programmet. Dette er et høyt tall, tatt i betraktning de lave studenttallene i språkfag på utdanningsinstitusjonene.

Prosjektets hjemmeside ligger på følgende adresse: <http://profft.no>, og LINGO-plattformen vil bli klar i løpet av sommeren.

4. REFERANSER

- Alexandersen, Jan (2001): "Noen sentrale utfordringer ved nettbasert læring". I: Alexandersen, J. mfl (2001), s. 27-46
- Alexandersen, Jan mfl (2001): *Nettbasert læring i høgre utdanning. Noen norske erfaringer*. SOFF-rapport nr. 1/2001. Tromsø
- Gulbrandsen, Kjell (2002) *Utprøving av "Portfolio européen des langues/European Language Portfolio" i Norge. Rapport fra forprosjektet*. Læringscenteret
- Ramberg, Per (2003): "Internasjonal innflytelse på norsk utdanning". I: *aktuelles für den Deutschunterricht in Norwegen*. Nr. 32, mai 2003. Goethe-Institut Inter Nationes. Oslo
- Speitz, H./Lindemann, B. (2002): "*Jeg valgte tysk fordi hele familien min ville det, men jeg angrer*", *Status for 2. fremmedspråk i norsk ungdomsskole*", rapport 03/02, Telemarksforsking-Notodden

Offentlige dokumenter:

- Common European Framework of Reference for Languages Learning, teaching, assessment*. Council of Europe 2001
- I første rekke. Forsterket kvalitet i en grunnopplæring for alle*. NOU 2003: 16 – Kvalitetsutvalgets innstilling.
- Kompetanseutvikling i grunnskolen fra 2000. Tilvalgsspråk*. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 1999
- Kvalitetsutvikling i grunnskolen 2000-2003. Strategi*. Det kongelige kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet
- Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen*. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet 1996
- Læreplanverket for videregående opplæring*. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. 1999.

5. VEDLEGG

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.